

การปกครองสมัยโบราณ

โดย

หลวงวิจิตรวาทการ

พิมพ์แจกในงานศพ

นายอินทร์ วัฒนปฤดา (บิดา)

ณ วัดสระเกษ

๕ มีนาคม ๒๔๗๕

สำหรับเป็นแนวทางค้นคว้า หาความรู้ เพิ่มเติม มาเขียน
ให้พิสดารยิ่งขึ้นในภายหน้า ฉะนั้น ถ้าท่านผู้อ่านเห็น
ว่าข้อความที่พิมพ์ไว้ มีบกพร่องผิดพลาด หรือควรจ
ทำให้ดีขึ้นอย่างไร ขอโปรดแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบ ข้า
พเจ้าจะขอบคุณอย่างยิ่ง

อนึ่ง ข้าพเจ้าขอให้ท่านที่ได้รับแจกหนังสือนี้ จ
ตั้งใจช่วยแผ่กุศลบุญราศีให้แก่บิดาของข้าพเจ้าผู้ล่วง
ลับไปแล้วด้วย

ไพโรจน์ วรรณ

ถึงที่เว
อย่างไ
ดังเกิด
ยามเข
ข้อย่อ
เรื่องราว
การยา
เรื่องดี
ไปเรา
พาให้
ฉะเพาะ
หมื่นก

กา
ช

การปกครองสมัยโบราณ

แบบแผน การปกครองในโบราณ สมัยไม่สู้เป็น
สิ่งที่เราจะพึงเอาอย่างได้ ในเวลานี้ หรือที่เราจะเอา
อย่างได้ ก็น้อยนัก แต่เป็นเรื่องที่น่ารู้ น่าเรียนและน่า
สังเกตการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นๆ มา ข้าพเจ้าจะพยายาม
เขียนลงในที่นี้ตามจะหาได้ และจะเขียนเป็นหัว
ข้อย่อๆ ไม่เก็บฝอยมาใส่ให้มากไป เพราะการเขียน
เรื่องราวในโบราณสมัยหลายพันปีมาแล้วนั้น เป็น
การยากที่จะยืนยัน ถึงแม้ที่ใครๆ เขียนกันก็เป็น
เรื่องสันนิษฐานโดยมาก ก่อนสมัยกรีกและโรมัน
ไปเราหาหลักฐานได้ยาก จะสันนิษฐานลุ่มเคาไปก็จะ
พาให้เข้าใจผิดกันไปเปล่าๆ ฉะนั้นจึงจะเขียนแต่
เฉพาะที่ไม่ต้องเดา คือ เฉพาะข้อที่รับรองกันใน
หมู่นักเรียนประวัติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ ว่าเป็นความ

จริง ข้าพเจ้าจะตั้งต้นด้วยประเทศอียิปต์ ก่อนแล้ว
จึงจะพูดถึงประเทศอื่นๆ ต่อไป

อียิปต์

ในสมัย ๔๐๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช

ประเทศอียิปต์ในสมัยโบราณปกครองอย่างราชาธิปไตย มีพระเจ้าแผ่นดินทรงอำนาจเด็ดขาด ถือกันว่าเป็นเชื้อสายเทพดา ไม่ใช่มนุษย์สามัญ ใครจะเรียกพระนาม พระเจ้าแผ่นดิน ตรงๆ ไม่ได้ ต้องเรียกที่ประทับแทนเรียกพระนาม ฉะนั้นชาวอียิปต์จึงเรียกพระเจ้าแผ่นดินของตนว่า ฟาเราะห์ (Pharaoh) ซึ่งแปลตามศัพท์ว่า “วงแหวน” อย่างเดียวกันกับที่ไทยเราเคยเรียกพระเจ้าแผ่นดินของเราว่า วงแหวน, วงหน้
เนื่องจากเหตุที่ถือว่า พระองค์มิใช่มนุษย์สามัญ ดังนั้น พระองค์จึงต้องถูกบังคับให้ อยู่ในราชประเพณี

กิจการประจำพระองค์ ทุกอย่างต้องอยู่ใน กฎของราช
 ประเพณีทั้งนั้น การเสวย, จำนวนและชนิดของเสวย,
 การบรรทม, การประพาสสำราญและอะไรๆ ทุกอย่าง
 ต้องมีพิธีต้องมีระเบียบ จะทรงทำให้ผิดไปไม่ได้
 ในวันหนึ่งๆ ย่อมมีกำหนด เวลาว่าจะต้องทรง ทำอะไร
 เช่น ทุกๆ เช้า ต้องทรงฟังรายงานและวินิจฉัยกิจการ
 ต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่จะนำมากกราบทูล และข้อสำคัญ
 นั้นคือพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่งๆ จะต้องทรงสร้างอะไร
 ไว้เป็นที่ระลึกสำหรับพระองค์ อย่างเครื่องเฉลิมพระ
 เกียรติ และโดยมากเครื่องเฉลิมพระเกียรตินั้นจะ
 ต้องเป็นประโยชน์แก่พสกนิกรด้วย เครื่องเฉลิมพระ
 เกียรติที่เป็นชิ้นสำคัญๆ ของพระเจ้าแผ่นดินยึดที่
 เห็นอยู่ในบัดนี้คือ ทานบถนาคที่เมืองเมมฟิสเป็นเครื่อง
 เฉลิมพระเกียรติของพระเจ้าเมเนส ทะเดสาปเมริดซึ่ง
 ได้ซูดซังนำทำประโยชน์แก่พสกนิกรในฤดูแล้ง เป็น
 เครื่องเฉลิมพระเกียรติของพระเจ้าอาเมเนมัต คดองที่

ชุดเชื่อมต่อในระหว่างแม่น้ำไนต์กับทะเลแดงเป็นเครื่อง
เฉลิมเกียรติของพระเจ้าเนเกา และโบสถ์ดุกซอร์กับ
อียิปต์บุต เป็นเครื่องเฉลิมพระเกียรติของพระเจ้าราม
เสด็จที่ ๒

การปกครองประเทศอียิปต์แบ่งเป็นหัวเมือง และ
หัวเมืองหนึ่ง ๆ มีเจ้าเมืองซึ่ง พระเจ้าแผ่นดินทรงเลือก
ตั้งเอง ซึ่งบางที่ก็ทรงเลือกตั้งพระเป็นเจ้าเมือง แต่
พระเจ้าแผ่นดิน ต้องเสด็จ ประพาสทั่ว พระราชอาณาจักร
จักรได้มอ เพื่อพระราชทานความยุติธรรมและตั้ง
เสริมให้ ประชาชนทำงานที่เป็นสาธารณประโยชน์ มี
เจ้าพนักงานประจำตำบลสำหรับเก็บด้วยอากรและเป็น
ตุลาการชำระคดีพิพาทในตำบลนั้นด้วย แปลว่าเจ้า
หน้าที่ชำระการกับตุลาการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ตาม
รูปปั้นที่แสดงให้เห็นมีรูปหนึ่งถือซึ่งต้องเข้าใจว่าเป็นพระราช
กำหนด กฎหมายแต่ไม่มี อะไร เหตุให้ทราบข้อความ
ได้ในเวลานี้ การเก็บภาษีอากรนั้นเก็บเป็นของ เช่น

เช่า, ดัด^๕แว^๕เตียง, ตุ^๕รา, นาม^๕งหรือสิ่ง^๕อื่น^๕ๆ แต่ไม่เก็บ
 ดัด^๕แว^๕พา^๕หะ ของที่เก็บมาต้องเอาไว้ในฉางหรือค^๕ด^๕ง
 หด^๕ง ฉะ^๕นั้นฉางหรือค^๕ด^๕งหด^๕งนั้นจึง^๕เป็น^๕ที่^๕ใหญ่^๕โต^๕มาก
 และ^๕การเก็บ^๕ภา^๕ษี^๕มิได้^๕เก็บ^๕เป็น^๕เงิน^๕อย่าง^๕ใน^๕บ^๕ดิน^๕

ทหารม^๕้อย^๕เป็น^๕กอง^๕ๆ ประจำ^๕ตำบล^๕ ชาย^๕ฉกรร^๕จ^๕
 ของ^๕ตำบล^๕ใด^๕ต้อง^๕เป็น^๕ทหาร^๕ประจำ^๕ตำบล^๕นั้น เมื่อ^๕ไม่
 มี^๕กิจ^๕ราชการ^๕ก็^๕อยู่^๕ไป^๕อย่าง^๕พล^๕เรือน แต่^๕ต้อง^๕มา^๕ประชุม^๕
 รับ^๕ความ^๕ฝึก^๕สอน^๕ใน^๕การ^๕รบ^๕เป็น^๕ครั้ง^๕คราว^๕ตาม^๕แต่^๕ทาง^๕การ^๕
 จะ^๕กำหนด ถ้า^๕ถึง^๕กำหนด^๕แล้ว^๕ไม่^๕มา^๕ก็^๕ถูก^๕ด^๕ง^๕โทษ^๕ถึง^๕
 ริบ^๕ทร^๕พ^๕ย์ การ^๕เป็น^๕ทหาร^๕เป็น^๕การ^๕ด^๕ับ^๕ต^๕ระ^๕ก^๕ฏ คือ^๕พ่อ^๕
 เป็น^๕แล้ว ถูก^๕ก็^๕ได้^๕เป็น^๕หรือ^๕ต้อง^๕เป็น^๕ต่อไป กอง^๕ทัพ^๕
 โดย^๕มาก^๕เป็น^๕ทหาร^๕รบ^๕ ๒ ประ^๕เภท ประ^๕เภท^๕หนึ่ง^๕ใช้^๕
 หอก^๕และ^๕ขวาน^๕เป็น^๕อาวุธ อีก^๕ประ^๕เภท^๕หนึ่ง^๕ใช้^๕ธนู^๕และ^๕
 มี^๕ด มี^๕เค^๕อ^๕เ^๕ระ^๕และ^๕มี^๕ไ^๕ด้^๕ห^๕ ต่อ^๕มา^๕ภายหลัง^๕จึง^๕ได้^๕มี^๕กอง^๕
 ทัพ^๕เก^๕วียน แต่^๕ชน^๕ชาว^๕อียิปต์^๕เอง^๕ไม่^๕มี^๕น^๕ิส^๕สัย^๕เป็น^๕นัก^๕
 รบ พระ^๕เจ้า^๕แผ่นดิน^๕มัก^๕ต้อง^๕จ้าง^๕ทหาร^๕ต่าง^๕ชาติ^๕มา^๕ไว้ใน

กองทัพ และถ้าบางครั้งเกิดการรบพุ่ง และรบชนะ
จับเชลยได้มากก็เอาเชลยมาเป็นทหาร ด้วยเหตุนี้
ถึงแม้ อียิปต์ จะมีความเจริญในทางใด ๆ ก็อ่อนแอใน
ทางทหารรุกรานใครไม่ได้ และพอถูกประเทศอื่น
รุกรานก็เคยหมดความสามารที่จะรักษาตัวได้ทีเดียว

อียิปต์มีคชนหนึ่งเรียกว่าเสมียน พวกเสมียนเป็น
พวกที่ชนหน้าชนตา เพราะเป็นพวกเดียวที่มการศึกษา
ทางหนังสือและรู้จักทำบัญชี ในทางราชการเสมียนมี
หน้าที่ควบคุมคลังสินค้ารักษายุทธภัณฑ์ จ่ายอาวุธ
แถมการกินอยู่ของทหาร ทางราชการใช้เสมียนแทน
ตำรวจออกเคียวตรวจ มีแซกด่าถ้อยกันด้นปาดม คอย
ลงโทษคนที่ไม่ทำการตามบังคับบัญชา ซึ่งดูเหมือนว่า
การลงโทษทางอาญาชนิดทุทโทษนั้น เสมียนอาจลง
โทษได้ทันทีทีเดียว ตามรูปนั้นจะเห็นศาลาขนาดใหญ่
หลังคาเตี้ยมีเสมียนเป็นจำนวนมากมายืนทำงาน
พวกเสมียนเป็นพวกเย่อหยิ่ง ถือตนว่าไม่มีใครดีเท่า

เป็นเหตุให้ชนชาวอียิปต์ยอมเสียสละทรัพย์สินสมบัติอย่าง
 มากๆ เพื่อให้บุตรหลานของตนได้เข้าเป็นเสมียน

งานสำคัญของรัฐบาตอยู่ในเรื่องการทหน้า เพราะ
 ประเทศอียิปต์ทุกๆ นั้นฝนตกน้อยเกินไป จึงต้องอา-
 ศัยการทหน้าช่วยความเป็นอยู่ของพลเมือง รัฐบาต
 ต้องคอยระวังรักษาคลอง ซ่อมแซมทำนบ และระมัด
 ระวังมิให้คนในเมืองหนึ่งใช้น้ำมากเกินไป จนเป็น
 อันตรายแก่คนของเมืองที่อยู่ทางใต้ การทหน้ารัฐ-
 บาตต้องจัดเองตลอดเวลา นักโภควิทยบางคนอ้างว่า
 ดัทริโซเซียดิสต์ หรือโคโอเปราติสต์ได้ทำกันมาแล้ว
 ตั้งแต่ครั้งอียิปต์

สัตว์ชาวอียิปต์ได้รับความยกย่อง ผิดกับหญิงแขก
 ชาติอื่นๆ ไปไหนมาไหนได้โดยเสรีภาพ ไม่ต้องคลุม
 หน้า มัหน้าที่เป็นแม่เรือนและมีอำนาจเด็ดขาดในบ้าน
 เรือนของตน สัตว์ที่แต่งงานแล้วมีสิทธิตามกฎหมาย
 เท่าเทียมกับสามี อาจมีทรัพย์สินสมบัติส่วนตัวโดยไม่

ต้องถูกเอาไปประปน หรือถือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับ
ของดามั เจ้าอียิปต์องค์หนึ่งได้ทรงเขียนหัตถกรรม
จรรยาสอนผู้ชายไว้ว่า “ถ้าเจ้าเป็นคนฉลาด จงระวัง
รักษามันของเจ้าให้ดี จงรักษารายาของเจ้า, ให้เกียรติ
ยศแก่ภรรยา, ระวังตัวร่างกายของภรรยา และ
ตามใจภรรยาเสมอ จนตลอดชีวิตของเจ้า เพราะ
ภรรยาเป็นผู้ให้สวัสดิมงคล และผดุงเกียรติของดามั”
เป็นอันว่าไม่มีประเทศใดในสมัยโบราณ จะให้เกียรติ
ยศแก่สตรีเท่ากับอียิปต์

บาบิโลน, คาลเดีย, อัสสิเรีย

(๒๕๐๐ ปีก่อน พ.ศ.)

ประเทศเหล่านี้ มีประวัติศาสตร์เกี่ยวเนื่องถึงกัน
เริ่มต้นราว ๒๕๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช เป็นยุคที่ประเทศ
คาลเดียเจริญ มีพระเจ้าแผ่นดินแผ่อาณาปกครอง

๘

ทั่วประเทศ ต่อมาถึงราว ๑๖๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช
เป็นสมัยที่พวกบาบิโลนมีอำนาจ พระมหากษัตริย์ของ
พวกนี้ทรงพระนามว่าฮัมมูราบี ได้ทรงตั้งประมวล
กฎหมายไว้เป็นแบบแผนการปกครอง ต่อมาจาก
นั้นอีกพันปี ราว ๖๐๐ ปีก่อนพุทธศักราช เป็นสมัย
ของพวกอัสสุระคือพวกคาบเดียที่เป็นชาวเหนือมารวม
รวมกันตั้งเป็นหมู่ใหญ่ เรียกว่าอัสสิเรียซึ่งเป็นนักรบ
อย่างฉกาจฉกรรจ์ ต่อมาเมื่อ ๑๗๘ ปีก่อน พ.ศ. พวก
อัสสิเรียนี้เองมีกษัตริย์องค์สำคัญๆ ครองเมืองนิฟ
(หรือนินเวห์) ทำสงครามอย่างโหดร้าย ในที่สุดถูก
พวกบาบิโลนกับพวกมีเดียมาทำลาย จนกระทั่งถึงเมือง
หลวง อาณาจักรอัสสิเรียก็ล่มจมเมื่อ ๖๓ ปีก่อน พ.ศ.
พวกบาบิโลนก็ได้อำนาจแทนที่ จนถึงเมื่อ ๕ ปีก่อน
พ.ศ. ดินแดนแถบนี้จึงตกอยู่ในอำนาจของเปอร์เซีย
ในสมัยต้นเกือบจะว่า ไม่มีแบบแผนการปกครอง
อย่างไรเลย เพราะที่อยู่ของพวกนี้โดยมากเป็นทะเล

ทราย แผ่นดินไม่เป็นของใคร มนุษย์ก็วิ่งร่อนไปตาม
 ความปรารถนา การปล้นสะดมภักดิ์ประทุษร้ายต่อกันก็
 มีอยู่เรื่อยๆ และกฎหมายที่ใช้กันอยู่ในเวลานั้นก็มีอัน
 เดียวคือกฎหมายธรรมชาติ กล่าวคือเมื่อคนหนึ่งไป
 ประทุษร้ายคนหนึ่งเข้า คนที่ถูกประทุษร้ายก็ทำ
 ตอบแทน และบังเกิดความพยายามทำร้ายกันไปตลอด
 ครอบครัวยุคหนึ่งเมืองทุกคนถือความยุติธรรมไว้ในมือ
 และกระทำการลงโทษผู้ประทุษร้ายด้วยตนเอง เมื่อ
 ความนับถือสัจจะแพร่หลายไป ก็ได้อาศัยหลักสัจ-
 จะช่วยให้คนมีความคิดถึงเหตุผลขึ้นบ้าง มาถึงสมัย
 พระเจ้าฮัมมูราบี ได้ทรงสร้างประมวลกฎหมายขึ้น
 ซึ่งถือว่าได้มาจากสวรรค์ แต่อันที่จริงก็เป็นกฎหมาย
 ที่คิดขึ้นจากวิธีประทุษร้ายตอบแทนกันนั่นเอง ฉะนั้น
 กฎหมายของพระเจ้าฮัมมูราบีในส่วนที่เกี่ยวกับความ
 อาชญาชนการลงโทษจึงเป็นเหมือนการแก้แค้นทั้งสิ้น
 ผู้กระทำความผิดจะต้อง ถูกลงโทษอย่างเดียวกับที่ทำมากับ

เขา ถ้าได้ตัวเขาแตกทางบ้านเมืองก็ถึงโทษด้ห้ผู้นั้น
 แตกด้วย ถ้าผู้ใดทำให้ถูกใครตาย ถูกของผู้นั้นจะต้อง
 ถูกเอาไปฆ่า (เมื่อไม่มีผู้จะต้องเอาตัวไปฆ่า) ฉะ
 นั้นผู้ถูกลงโทษอาจไม่ได้ทำผิดอะไรมาเลยก็ได้ กฎ
 หมายข้ออื่นๆก็แสดงให้เห็นว่าไม่มีผิดอย่างที่จะเรียก
 ว่ากฎหมาย หรือลงโทษอย่างแรงเกินไป เช่นใครเจาะ
 บ้านคนอื่นจะต้องถูกฆ่าตาย แล้วเอาฝังไว้ตรงช่องที่
 เจาะนั้น ถ้าเจ้าของบ้านเป็นคนกลัวผีก็เป็นอันว่าเจ้า
 ของบ้านผู้ถูกเสียหายต้องรับเคราะห์ไปด้วย ถ้าทำ
 ตาใครบอด ตนเองจะต้องถูกควักลูกตา ถ้าทำฟัน
 ใครหัก ตัวเองจะต้องถูกด้อยฟันให้หักเหมือนกัน ถ้า
 บุตรคืบตาจะต้องถูกตัดมือ ดังนี้ เป็นต้น แต่ในทาง
 แ่งนั้น กฎหมายพระเจ้าอัมมวราห์ทำไว้ดีมาก การ
 แต่งงาน การค้าขาย และสัญญาทุกประเภทบังคับ
 ให้ทำเป็นลายลักษณ์อักษร ฐานะของสัตว์ดีเท่าอียิปต์
 ภรรยาอาจมีสินส่วนตัวและประกอบกิจการค้าขายเอา

ถ้าไรเป็นของตนเองได้ การศึกษาของสัตว์บาบิโลน
ในครั้งนั้นก็ดีเท่ากับชาย ถึงกับผู้หญิงเป็นเสมียน
ได้ตั้งแต่ครั้งนั้นมาแล้ว

การปกครอง ก็ปกครองด้วยทหาร พระเจ้าฮัมมู-
ราบีได้ทรงจัดตั้งกองทหารไว้ตามพรหมแดน เพื่อรักษา
ความปลอดภัยของพวกพ่อค้า มิให้ถูกโจรผู้ร้าย
ปล้นสะดม การค้าขายของบาบิโลนจึงเจริญมาก
และมีระเบียบการอย่างละเอียดละออ เช่นต้องมีตรา
บอกนามพ่อค้า การตัดตราใส่เชือกมัดห่อสินค้าเข้าก่อน
แล้วเอาดินเหนียวติดเชือก และตัดตรา การเขียนหนังสือ
ของพวกบาบิโลนในครั้งนั้น ใช้ไม้ได้กเป็นด้าม
กดลงไปบนดินเหนียว อักษรของพวกนี้จึงเป็นรูป
ด้ามหรือมุมฉากไปทั้งหมด ถ้าจะส่งหนังสือไปทาง
ไกล (ไปรษณีย์) เขาเอาไม้กดตัวหนังสือลงในแผ่น
ดินเหนียวแล้วเอาไปเข้าเตาเผา เผาจนเป็นกระเบื้อง
แล้ว ก็เอาดินเหนียวปั้นหุ้มอีกชั้นหนึ่ง (อย่างสอด

ของ) แล้วยกเอาไปเผาศึกครั้งหนึ่ง จึงดำริว่าเป็นจุด
หมายที่จะตั้ง (ทางไปรษณีย์) ได้ บัญชีสินค้าหรือ
หนังสือเรื่องราวต่างๆ ก็ทำกันโดยวิธีนี้ การนับไม่
ได้นับเพียง ๓๐ เขานับขึ้นไปจนถึงหกสิบแล้วจึงตั้งต้น
ใหม่ชื่อเลขจึงมากมาย ที่เรารู้กันได้ดีเวลานี้คำหนึ่ง
คือคำว่า “เซกเกต” แปลว่า ๖๐ ฝรั่งในเวลานี้เอามา
เขียนเป็น Second (วินาที) และวิธีนับถึงหกสิบนี้เอง
ที่เราเอามาใช้นับนาฬิกาที่อยู่จนกระทั่งสมัยนี้

ดินเผาเป็นของใช้ในสรรพการทุกอย่างตลอดจน
สร้างบ้าน และดินเผาที่เป็นเอกสารยังเก็บไว้ได้จนถึง
เวลานี้มากมาย และทำให้เราทวนเรื่องของพระเจ้า
อัมมวราห์ได้ตลอดจนราชกิจส่วนพระองค์ พระเจ้าอัม
มวราห์ทรงตรวจการทั่วพระราชอาณาจักด้วยพระองค์
เอง กวดขันเจ้าหน้าที่เก็บภาษีอากรมิให้ละเลยหรือ
ทุจริตต่อหน้าที่ ถ้าทำดังนี้จะต้องถูกลงโทษอย่าง
หนัก ได้ทรงตั้งศาลมั่งสุภาตุฎการ แต่ถ้าคู่ความไม่

พอใจในคำพิพากษาของศาลก็ถวายฎีกาได้ เงินตรา
ยังไม่มีใช้ ต้องใช้เงินก้อนคิดราคากันตามน้ำหนัก

กฎหมายและวิธีการของพระเจ้าอัมมวรมัน ได้ใช้
กันมาในสมัยพวกอัสสิเรียและบาบิโลเนีย พระมหากษัตริย์
ทรงเป็นแม่ทัพ และมีอำนาจเด็ดขาดเหนือคน
ทั้งหลาย บางที่จะไม่มีประเทศใดที่อำนาจศูนย์กลาง
ของรัฐบาลจะแข็งแรงเท่าประเทศเหล่านี้ เจ้าหน้าที่
ต่างๆ ที่พระมหากษัตริย์ส่งไปประจำไว้ มีภาระเพียง
แต่ถวายรายงาน พระเจ้าแผ่นดินเกือบจะต้องบงการ
กิจทุกอย่างทั่วพระราชอาณาจักร กษัตริย์เป็น
สิ่งสำคัญและบำรุงกันอย่างมาก อัสสิเรียเป็นชาติ
แรกที่ได้ได้ตั้งมาเป็นอาณัติให้ทหารใช้ได้แพร่หลาย
และชาวอัสสิเรียมีชื่อในทางโหดร้ายหาชาติใดเปรียบ
ได้ยาก ชาวอัสสิเรียได้พันธุ์ผู้ไปจากอินเดียจึงรู้
จักทำผ้าด้วยฝ้าย (แต่ก่อนมาใช้ผ้าทำด้วยป่านหรือ
ขนแกะ และพวก^๕อธิบายลักษณะของฝ้ายว่า ต้นไม้

ชนิดหนึ่งที่ออกถูกเป็นชนแกะ) ในชั้นเดิมพวกนัก
บำรุงการค้าขายและอุตสาหกรรมดี แต่ภายหลังทำ
สงครามมากเกินไป จนพดเมืองไม่มีเวลาทำมาหากิน
หรือทำการค้าขาย พวกนักทรูคโตรมลงจนกระทั่งตก
อยู่ในอำนาจเปอร์เซีย

อิบรู

(๓๐๐๐ ปี ถึง ๔๔ ปี ก่อนพุทธศักราช)

ชาติอิบรูในชั้นต้นเป็นชาติพระเนจร คุ่มกันเพนหมู่
เที่ยวเร่ร่อนไปตามทะเลทราย ไม่มีถิ่นถาวรบ้านเมือง
เป็นหลักแหล่ง การควบคุมจึงอยู่ในอำนาจของหัว
หน้าที่เรียกว่า พ่อหมู่ (Patriach) อำนาจของปาตริ
อาคหรือพ่อมู่นั้นกว้างขวางมากมาย ถึงกับเป็นผู้
ดำริกิจการในชีวิตจิตใจของคนในหมู่ทั้งหมด พ่อ
มู่นั้นมีอำนาจเหนือตัวคน จะฆ่าใครได้ก็ได้ มีอำนาจ

JC
20
๑๖5
๑.2

030350

27 JAN 1982

เหนือทรัพย์สินสมบัติของคนที่อยู่ในหมู่บ้านนี้ จะต้องการ
อะไรก็เอาไปได้ เปนตุลาการวินิจฉัยคดีพิพาท, เปน
แม่ทัพ, เป็นผู้นำทาง จะพาใครไปทางไหนก็ต้องไป
ยิ่งกว่านั้นพ่อหม้อยังเป็นคนสอนลำดับนาและในที่สุดก็เป็นผู้
แทนองค์พระเจ้าที่เดียว เป็นอันว่าพ่อหม้อมีอำนาจ
สมบัติยิ่งกว่าพระราชามหากษัตริย์องค์ใด ๆ การ
กระทำทุกสิ่งทุกอย่างของพ่อหมู้ถือว่าเป็นการกระทำของ
พระเจ้าบนสวรรค์ ที่เดียว

มาถึงสมัยที่ไม่เสด็จพาพวกอิดราเอ็ดิตออกจากประ
เทศอียิปต์เข้ามาอยู่ในแดนปาเลสไตน์ และตั้งถิ่นฐาน
เป็นหลักแหล่งแล้ว ก็มีหัวหน้าเรียกว่าผู้พิพากษา
(Judge) ซึ่งเลือกตั้งกันขึ้นและมีอำนาจเท่าพระราชา
หัวหน้าครอบครัวได้มีส่วนในการปกครอง มิติติเข้า
ประชุมปรึกษากิจการบ้านเมือง แต่แผ่นดินยังเป็น
สมบัติของพระเจ้า จะซื้อขายที่ดินกันไม่ได้นอกจาก
ขายฝาก ซึ่งผู้ขายจะต้องซื้อกลับคืน ส่วนการลงโทษ

ทางอาชญา^๒ก็เกือบจะคัดลอกเอากฎหมาย พระเจ้าฮัมม
ราบมา^๓ใช้ กล่าวคือการตั้งโทษผู้กระทำผิดทางอาชญา
นั้น ให้ตั้งโทษเหมือนกันที่ได้ทำมากับผู้^๔ที่^๕ทำร้าย
เช่นตีหัวเขาแตกก็ต้องถูกตีหัว ทำเขาคาบอดก็ต้องถูก
ควักลูกตา ดังนี้เป็นต้น

ต่อมาภายหลังพวกหมู^๖คนพดเมืองเองไม่พอใจใน
การที่จะต้องเด็กลงหัวหน้าชนิ^๗ดที่เรียกว่า ผู้พิพากษา
ต้องการมีพระราชดำ^๘สั่ง^๙ตัดสินคดี^{๑๐} จึงได้พยายามร้องขอ
ให้ผู้พิพากษาบางคนเป็นพระราช^{๑๑} แต่ผู้พิพากษาเหล่า
นั้นกลัวผิดจารีตประเพณี ก็ไม่ยอมรับมาจนกระทั่งถึง
๕๐๗ ปีก่อนพุทธศักราช จึงได้มีผู้รับเป็นพระราช^{๑๒}ของ
ฮีบรูน^{๑๓}เป็นคนแรก คือ โซด ซึ่งได้นำพวกฮิสราเอ
ลิตไปรบพวกฟีลิสติน (ที่กลายมาเป็นพวกปาเลส
ไตน์) และพวกอื่นๆ ภายหลังเมื่อรบแพ้ ก็เคยได้
พระทัย ถึงกับปลงพระชนม์^{๑๔}ของพระองค์เอง ชาวฮีบ

ร จึงได้เลือกพระราชาใหม่ ทรงพระนามว่า เดวิด ซึ่ง
เมื่อได้เป็นพระราชาขึ้นแล้วก็ได้ทรงสร้างเมืองเยรูซา-
เลม ขึ้นเมื่อ ๔๖๘ ปีก่อนพุทธศักราช

แต่ตำแหน่ง “ผู้พิพากษา” นั้นหาได้หมดไปไม่
ตำแหน่งผู้พิพากษา ซึ่งเคยเป็นตำแหน่งสูงเท่าพระราชา
มาแต่ก่อนนั้น ก็มากลายเป็นตำแหน่งข้าหลวงต่าง
พระองค์ของพระราชา ซึ่งพระราชาทรงตั้งให้ไปดูแล
กิจการต่างพระเนตรพระกรรณในที่ต่างๆ พระเจ้า
เดวิดได้ทรงจัดตั้งผู้พิพากษาขึ้นเป็นอันมาก แต่ราช-
ฏรไม่ค่อยรับนับถืออำนาจของผู้พิพากษา เมื่อมีเรื่อง
ราวอันใดก็ชอบถวายฎีกาโดยตรง ต่อองค์พระเจ้าแผ่นดิน
ดิน ฉะนั้นการตั้งผู้พิพากษาทำการต่างพระองค์พระ
เจ้าแผ่นดินนั้น ไม่สู้ได้ผลดีนัก พระเจ้าแผ่นดินยัง
ต้องทรงทำงานหนักด้วยพระองค์เองอยู่เสมอ มาจน
สมัยพระเจ้าไซโลมอน ราชโอรสของพระเจ้าเดวิด ก็
ยังต้องทรงพิพากษารรกคดีต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง

เดวิด
เยรู
หน
คไป
ปร
ระ
นา
ลง
ศา
ไป
เจ
พร
ได้
ตร
ท
อม
พ
เจ้า
ม
อง
ลำ
แผ่นดิน
นา
ม
หน
เด
อ
จะ

๑๘
 ก่อบทงดิน
 แต่เดิมมาในประวัติการณ์ของชาติอิหร่านนี้ พ่อ
 หมุกดี ผู้พิพากษากดี พระราชากดี มีอำนาจสอง
 ประการอยู่ด้วยกัน คืออำนาจในทางบ้านเมืองและอำ
 นาจในทางศาสนา คือทรงเป็นทั้งพระราชาและเป็น
 ศาสดาผู้แทนองค์พระเจ้าด้วย แต่นับตั้งแต่สมัยพระ
 เจ้าโซโลมอนลงมา พระเจ้าแผ่นดินไม่สู้เอาพระทัย
 ใส่กับทางศาสนา ปล่อยให้ศาสดาอื่นแผ่เข้าไปในประ
 เทศของตน พลเมืองจึงเกิดแตกกันขึ้นเป็นสองพวก
 หนึ่งเรียกว่าอิสราเอลและพวกใดเรียกว่ายิว ต่อ
 นั้นไปก็ถูกนานาชาติเข้ามารุกราน บ้านเมืองก็ระส่ำระ
 สาย จึงเกิดมีบุคคลอีกพวกหนึ่งที่เรียกว่า “ผู้ทำ
 นาย” (Prophet) กระทำการเรื่องศาสนาอีกส่วน
 หนึ่ง พวกนี้คอยพูดจาเอาใจให้คนทั้งหลายเชื่อว่าพวก
 อิหร่านได้ทำบาปไว้มากจึงถูกพระเจ้าลงโทษ แต่ก็คง
 จะพ้นโทษกันสักวันหนึ่ง คำพูดของพวกเขาเป็นยาชะ

โดยใจคนได้มาก อำนาจในทางศาสนาจึงมาตกอยู่ใน
มือของพวกเขา “ผู้ทำนาย” นเอง อำนาจของพวกเขาผู้ทำ
นายมีตลอดมาจนถึงสมัยพระเยซู

เปอร์เซีย

(๒๘ ปีก่อน พ.ศ.)

เปอร์เซียเคยมีอาณาเขตที่ใหญ่หลวงในสมัยพระเจ้า
ดาริอุส และแบบแผนการปกครองในสมัยนั้นที่พอ
จะค้นคว้าหาได้ ปรากฏว่าเปอร์เซียได้วางแบบการ
ปกครองอย่างใหม่ผิดกับที่ประเทศอื่นๆ ได้ทำมาก่อน
กล่าวคือพระราชของเปอร์เซียมิได้ทรงวังอำนาจศูนย์
กลางไว้ในพระหัตถ์ ทรงมอบอำนาจเด็ดขาดให้
หลวงประจำ ที่ต่าง^ๆ เพราะเปอร์เซียมีอาณาเขต
กว้างขวาง และทางคมนาคมไม่ดีพอ เป็นการพ้นวิ
สัยที่พระเจ้าแผ่นดินจะดูแลสอดส่องให้ทั่วถึงได้ เปอร์

เขียนตกอยู่
แบ่งพวกผู้
เป็น
โดย
กว
หรือ
ใน
ดิน
ดิน
ตาม
วางแบบ
ทำ
ทำ
จึง
พ
อำนาจ
การ
การ
จึงได้

อยู่ใน
 กษัตริย์
 เชื้อได้แบ่งอาณาจักรของคน ออกเป็นมณฑลใหญ่ ๆ
 แบ่งมณฑลออกเป็นหมู่บ้าน มีผู้ดูแลรับผิดชอบกัน
 เป็นชั้น ๆ ซึ่งนับว่าเป็นปฐมกาดแห่งการปกครอง
 โดยแบ่งอำนาจ บรรดาเมืองชั้นของเปอร์เซียนี้ มี
 ความผูกพันเป็นหน้าที่อยู่ ๒ ประการคือ ต้องส่งด้วย
 หรือบรรณาการไปยังพระราชและต้องส่งชายฉกรรจ์
 ในบ้านเมืองของตนไปประจำกองทัพของพระเจ้าแผ่นดิน
 ดิน นอกนั้นก็มีการปกครองบ้านเมืองของ
 ตนในความควบคุมของข้าหลวงต่างประเทศของพระ
 ราช ผลิตร้ายที่มากเกิดขึ้นภายหลังก็คือ พวกข้าหลวง
 ต่างพระองค์นั้นเองพากันถืออำนาจเด็ดขาด ถึงกับทำ
 เงินตราของตนเองขึ้นใช้ในเขตต์แขวงที่ตนไปปกครอง
 ให้ชาวพวกพ้องของข้าหลวงและขุนนางต่าง ๆ ก็แย่งเอาไร่นา
 เขตต์ที่ดินของราษฎรมาเป็นของตัว ดัชนีเจ้าครองนครหรือ
 พันวิ พวกเติร์กที่ตกคือนอยู่ในยุโรปสมัยกตานั้น ได้ตั้งต้น
 เปอร์เซียแล้วตั้งแต่สมัยโบราณของเปอร์เซีย

กรีก

ยุคแรก

พวกกรีกยุคแรกก็เป็นพวกเร่ร่อน ทำนองเดียวกับพวกฮิบรู ไม่มีวิธีปกครองอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่มีกิจการบ้านเมืองที่จะต้องดูแล ไม่มีเจ้าของที่ดินที่จะเก็บภาษีกันได้ ไม่มีคดียพิพาทที่ใครจะต้องตัดสิน เคียดแค้นอะไรกันจนมากก็แก้แค้นกันถึงตาย ต่อมาเมื่อครอบครัวขยายใหญ่โตขึ้น ก็เกิดแบ่งกันเป็นตระกูล ๆ และปกครอง อย่างแบบภราดรภาพ ตระกูลหนึ่ง ๆ เลือกคณบดีเข้ามาในตระกูลของตนไปเข้าประชุมกัน เพื่อวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ เช่นว่าควรจะยกพวกเคลื่อนที่ทางไปไหน ควรรบรุกรบผู้ใด การประชุมผู้เฒ่าเช่นนี้ เป็น ลักษณะของประชาธิปไตย

แท้ และเป็นต้นเค้าของสภาพแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ
 จนทุกวันนี้ ต่อมาเมื่อพวกกรีกเริ่มอยู่ประจำที่ จึง
 ได้เกิดมีการเลือกตั้งคนหนึ่งเป็นพระราชา และแบ่ง
 ดินปันส่วนที่ดินให้ ประกอบการเลี้ยงชีพเป็นครัว ๆ ไป
 ในขั้นต้นคนยังไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดิน คือถือว่าที่ดิน
 ทั้งหมดเป็นของหมู่คณะ ต่อมาภายหลังผู้ปกครอง
 ที่ดินจึงได้อำนาจกรรมสิทธิ์เอาที่ดินเป็นของตัวเอง ต่อนั้น
 มารัฐบาล ก็มีหน้าที่ชำระข้อพิพาทเรื่องที่ดินมากกว่า
 เรื่องอื่น และเมื่อการค้าขายเจริญขึ้น ก็มีเจ้าหน้าที่
 มาประจำตามตลาด เพื่อชำระคดีพิพาทเกี่ยวกับการ
 ค่า พระราชาทรงเป็นประมุขตลอดถึงการศาสนา แต่
 พระราชาไม่ใช่เป็นคนมั่งคั่งหรือ มีราชบริพารมากมาย
 ทรงมีชีวิตอย่างง่าย ๆ เหมือนพลเมืองทั่วไป พระราชินี
 พระราชธิดา และแม้พระราชชนนี ก็ต้องทรงท้อผ้า
 ซักผ้าและคบแต่งพระราชฐานเอง พระราชโอรสก็
 ต้องไปเลี้ยงโคเลี้ยงแกะ ถ้าพลเมืองไม่ชอบพระราชา

ขึ้นมาเมื่อไรก็ถอดเสื้อและเดือกลงขันใหม่

การปกครอง สปาร์ตา + ลิเคอร์คูล

มาถึงยุคสปาร์ตา ตำแหน่งพระราชาจึงเป็นการ
สืบสันตติวงศ์ สปาร์ตาเกิดมีคนสำคัญขึ้นคนหนึ่ง ชื่อ
ลิเคอร์คูล (Lycurgus) ซึ่งนักประวัติศาสตร์ไม่แน่
ว่าเกิดเมื่อไรตายเมื่อไร แต่คงเป็นคนในสมัยระหว่าง
๕๐๐ กับ ๒๘๐ ปี ก่อนพุทธศักราช คนนี้เป็นพระปิตุ
ดาของพระราชา และได้รับการแผ่นดินแทนพระ
องค์ในขณะที่ยังทรงพระเยาว์ ลิเคอร์คูล
ได้จัดการปกครองบ้านเมืองอย่างเรียบร้อย เมื่อพระ
ราชาเจริญวัยขึ้น สามารถว่าการแผ่นดินได้แล้ว ลิเคอร์
คูล ก็เดินทางไปเที่ยวศึกษาหาความรู้ทางเกาะกรีก,
อียิปต์, เมืองอื่นๆในประเทศกรีก และเข้ามาถึงเอเซีย

ในแถบที่ใกล้ยุโรป เมื่อกลับมาถึงสปาร์ตา ก็ได้เห็นสภาพของสปาร์ตายุ่งยากระส่ำระสาย ดิเคอร์कुสจึงได้ตั้ง กฎหมายให้แก่ สปาร์ตา วางระเบียบ การปกครอง การสงครามและโภกกิจของประเทศตลอดถึง การอบรมคนชาวสปาร์ตา กฎหมายของดิเคอร์कुสมีหัวข้อสำคัญอยู่ ๓ ประการคือ (๑) การอบรมเด็ก (๒) ฐานะของพลเมือง และ (๓) ระเบียบการปกครอง

๑ ว่าด้วยการอบรมเด็ก

การอบรมเด็กตามกฎหมายของดิเคอร์ कुสมันดังนี้

๑. ถือว่าเด็กชายชาวสปาร์ตา ทุกคนย่อมเป็นสมบัติของประเทศ ฉะนั้นเด็กชายชาวสปาร์ตาทุกคนยกเว้นแต่พระโอรสของพระเจ้าแผ่นดินแล้ว พอเกิดขึ้นมา พ่อแม่ต้องนำไปให้ผู้เฒ่าหรือเจ้าหน้าที่ประจำตำบลตรวจร่างกาย เด็กคนไหนร่างกายไม่แข็งแรงบิดา

มารดา ก็บังคับให้ยกให้พวกฮิโดต (พลเมืองชั้นต่ำ) เลี้ยง หรือเอาไปโยนทิ้งในชอกเขาหรือลงทะเลเลี้ยงทีเดียว ค่ะ เมื่อเห็นมีร่างกายสมบูรณ์ จึงส่งให้บิดามารดา

๒. บิดามารดาต้องเลี้ยงเด็กนั้นไว้จนกระทั่งอายุ ๗ ขวบ ในระหว่างนั้นต้องฝึกหัดเด็กโดยถือหลักสำคัญ ๒ ประการคือ (๑) หัดให้กินของได้ทุกอย่าง เด็กไม่มีโอกาสจะเลือกอาหาร และ (๒) ต้องไม่ให้กลัวอะไรเลย เมื่ออายุครบ ๗ ปีแล้วพ่อแม่ต้องส่งเข้าไปรับความเลี้ยงดูของรัฐบาล และประจำการทหารจนอายุ ๒๐ ปี

๓. ในระหว่างเวลาที่อยู่กับรัฐบาลนั้น ก็ได้รับความฝึกฝนให้รู้จักอดทนความลำบาก ไม่ให้บ่นหรือร้องทุกข์อย่างหนึ่งอย่างใด บางคราวมีการแข่งขันความอดทนของเด็ก โดยวิธีเอาเด็กไปวิ่งแถวใหญ่ๆ ให้ผู้ใหญ่นั่งพร้อมๆ กัน เด็กที่ร้องภายหลังที่สุด

เป็นผู้ชนะเลิศ เด็กบางคนทนให้เขียนจนตายโดยไม่ร้อง

๔. หัดให้เด็กพูดความจริง และพูดสั้น ๆ เป็นชวาณผ่าซาก ไม่ให้พูดมาก

๕. หัดให้ฟังคำสั่งและเคารพนับถือผู้ใหญ่ เด็กคนใดไม่เคารพต่อผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่อาจตีได้ไม่ว่าถูกใครหลาดนใคร จะเอาผิดแก่ผู้ใหญ่ผู้ใดนั้นไม่ได้

๖. หัดให้เล่นกีฬา ใช้อาวุธ หัดปล้ำ ร้องเพลงท่องกฏหมาย เรียนตำนานชาติของตนและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ

๗. เมื่ออายุครบ ๑๗ ปี จึงเข้าเป็นทหารไปจนถึงอายุ ๒๐

๘. เด็กหญิงต้องเข้าโรงเรียน เรียนพลศึกษา หัดร้องเพลงและเต้นรำ สตรีทุกคนต้องมีความมุ่งหมายอันสำคัญว่าจะต้องเป็นภรรยาทหาร และเป็นมารดาของทหารต่อไป หญิงสาวร่ำมา มักอุปงาม

แข็งแรง มีใจเด็ดเดี่ยวไม่แพ้ยาย หญิงคนหนึ่ง
เห็นลูกชายหนักพกกลับมาหาก็ฆ่าลูกชายของตัวเองตาย
คามือ

๒ ว่าด้วยฐานะของพลเมือง

๑. แบ่งพลเมืองนอกเป็น ๓ ประเภทคือ

ก. ชาวสปาร์ตา (มีจำนวนราว ๘ พันคน) พวก
นี้เท่านั้นที่ได้รับเกียรติเป็นพลเมืองอันแท้จริง พวก
อื่นนอกจากนี้เป็นแต่คนในบังคับ

ข. ชาวเปรีเอ็คส์ (แปลตามตัวว่า ชาวปัจเจก-
ประเทศ) อยู่ตามชายแดนที่เป็นภูเขาและฝั่งทะเล (มี
จำนวนราว ๓ หมื่นคน) มีอำนาจถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน
เก็บพืชผล ทำการค้าขาย เติรเรือและเป็นทหารได้
แต่ต้องส่งด้วยให้แก่พวกสปาร์ตา และไม่มีเสียงใน
ทางการเมือง

ก. ชาวฮิโดต มีจำนวนราวสองแสนคน ถือ
เป็นทรัพย์สินที่ดินของชาวสปาร์ตา ถูกใช้ให้ทำการ
เพาะปลูก ได้พืชผลเท่าใดเก็บไว้พอเลี้ยงชีพ เหลือ
นั้นต้องนำไปให้พวกสปาร์ตา พวกนี้คิดว่าหาได้อยู่
น้อยหนึ่งคือ ชาวสปาร์ตาผู้เป็นนายจะเอาไปขายไม่ได้
แต่ได้รับความกดขี่และได้ผลประโยชน์อย่างเต็มที่
ห้ามไม่ให้ถืออาวุธและห้ามไม่ให้ออกจากบ้านในเวลา
ค่ำคืน

๒. ชาวสปาร์ตาจะประกอบอาชีพอย่างไรมิได้
นอกจากเป็นทหาร (เรื่องนี้เป็นเหตุให้คิดปวิทยาของ
สปาร์ตาต่างกับพวกอื่นทั้งหมด)

๓. ชายชาวสปาร์ตาจะบรรลุนิติภาวะต่อเมื่ออายุ
๓๐ ปี ผู้ชายอายุต่ำกว่า ๓๐ ปีจะเกี่ยวข้องกับการเมือง
ไม่ได้ และกฎหมายห้ามมิให้ชายอายุต่ำกว่า ๓๐ ปีมี
ภรรยา (เพราะกลัวบุตรจะไม่แข็งแรง)

๔. ผู้ชายต้องมีเมียคนเดียว การแต่งงานไม่มี

พืช เพียงแต่พากันไปแฉกก็อยู่กันเฉย ๆ

๓ ระเบียบการปกครอง

ระเบียบการปกครองของสปาร์ตา มีหลักดังต่อไปนี้
โดยย่อต่อไปนี้

๑. ให้มีพระราชดอององค์ ครองราชสมบัติพร้อม
กันและมีสิทธิเท่ากัน ที่ทำดังนี้เพื่อมิให้พระเจ้าแผ่นดิน
ทรงมีอำนาจมากเกินไป

๒. อำนาจเด็ดขาดในการแผ่นดิน ตกอยู่แก่สภาผู้
สูงอายุ (เซเนต) สมาชิกของสภามี ๒๘ คน เด็ดอก
จากหัวหน้าตระกูล และต้องเป็นคนมีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปี
ขึ้นไป จึงจะเข้าเป็นสมาชิกในสภาได้ ในเวลาประชุม
พระราชดอององค์มาประชุมด้วย สภามี ๒๘ คน
รวม ๓๐ คน

๓. ถ้ามีเหตุการณ์สำคัญ เช่นจะทำสงคราม หรือ

ออกกฎหมายใหม่ ต้องเรียกประชุมราษฎรที่มีอายุ
ตั้งแต่ ๓๐ ปีขึ้นไป ราษฎรที่มาประชุมไม่มีสิทธิออก
ความเห็นอันใด เป็นแต่คอยร้องตะโกนว่าเห็นด้วย
หรือไม่เห็นด้วย และร้องกันคนละครั้ง คือพวกที่เห็น
ด้วยร้องครั้งหนึ่ง และพวกที่ไม่เห็นด้วยร้องอีกครั้ง
หนึ่ง เจ้าหน้าที่คอยฟังว่าเสียงข้างไหนจะดังกว่ากัน ก็
ถือเอาเสียงข้างนั้นเป็นเสียงชนะ นี่เป็นมูลเหตุเดิม
แห่งวิธีโหวต การประชุมราษฎรนั้นก็มีเดือนละครั้ง

๔. มีเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสูงสุด ประเภทหนึ่ง คือ
เอเฟอร์ เป็นสภาที่มีจำนวนสมาชิก ๕ คนอยู่ในตำแหน่ง
๓ ปี พอถึงปีต้องเลือกใหม่ ผู้ที่จะเป็นเอเฟอร์ได้ต้อง
มีอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไป เอเฟอร์มีอำนาจตรวจตรา
ไต่สวนและลงโทษคนทุกคน แม้องค์พระราชาเอง
เอเฟอร์ก็มีอำนาจสั่งกักขัง และบังคับให้สละอิสตรียศ
ชั่วคราวได้ เวลาประชุมราษฎรทุกคนจะต้องถูกขึ้น
ทำการเคารพพระเจ้าแผ่นดิน แต่เอเฟอร์ไม่ต้องถูก

เอเฟอรัมอำนาจตั้งประหารชีวิต พวกเปรีเอคส์และพวกอีโดตได้โดยไม่ต้องไต่สวน ตามปกติเอเฟอรัมก็ตั้งพวกชาวสปาร์ตาหนุ่ม ๆ ไปคอยไต่ฆ่า พวกอีโดตที่ออกจากบ้านในเวลาค่ำคืน ^{๕๕}ทั้งนั้นนอกจากเพื่อกดขี่ชาวอีโดต ยังเป็นการฝึกหัดให้ชายหนุ่มสปาร์ตา มุ่งใจแข่งฆ่ากันได้โดยง่ายด้วย

๕. กวดขันในเรื่องคนออกนอกประเทศ ใครจะออกนอกประเทศต้องมีใบอนุญาต มิฉะนั้นถือว่าเป็นการหนีทัพ ต้องถูกลงโทษถึงประหารชีวิต

๖. ห้ามใช้ทองและเงิน เพราะมีผู้ทำนายไว้ว่า ความโลภทองและเงิน จะทำให้สปาร์ตาดิ่งแก่ความดมจมน อีนังติเคอร์คัสได้พยายามอย่างยิ่งที่จะมิให้พลเมืองโลภมากหรืออยากเป็นคนมั่งมี เพราะติเคอร์คัสก็เห็นอยู่เหมือนกันว่า ความโลภมากคิดแต่จะมั่งมีนั้น ย่อมเป็นเหตุแห่งความเสื่อม ติเคอร์คัสจึงบัญญัติให้เอาทองแดงก้อนโต ๆ มีน้ำหนักมาก ๆ มาตี

แม้เป็นเงินตราให้ มีราคา เพียงเล็กน้อย จะใช้ กัน
คราวหนึ่ง ก็ต้องหอบหัว หนักแรงมาก จึงไม่ค่อยมีใคร
อยากใช้

การปกครองเอเธนส์

การปกครองของเอเธนส์^๕ มีเรื่องที่จะต้อง กล่าว
มาก เพราะได้เปลี่ยนแปลงมาหลายยุคหลายสมัย
เช่นสมัยโซลอน สมัยคลีซเทนี^๕ และสมัยเปริคลีส

ก่อนสมัยโซลอนนั้น การปกครองอยู่ในมือของ
พวกที่เรียกตัวเองว่า “ผู้ดี” หรือ “พวกเกิดมาดี”
พวกนี้ เป็นบุคคล พวกเดียว ที่จะถือ กรรมสิทธิ์ที่ดิน ได้
เมื่ออำนาจของพวกนี้ขยายเพิ่มพูนมากขึ้น ก็ถึงกับ
ทำลายวงศ์ญาติ^๕เสีย และเลือกตั้งพวกของตนขึ้น
เป็นคณะปกครองและเปลี่ยนตัวผู้ปกครองกันไปทุก ๆ

๘ พวกนี้ได้กดขี่พดเมืองอย่างสาหัส ชาวนาหรือ
กรรมกรที่มากู้ยืมทรัพย์ไป เมื่อไม่มีใช้ก็ถูกจำคุก
หรือขายตงเป็นทาส จนภายหลังเมื่อพดเมืองจะต่อ
สู้แย่งอำนาจเอาบ้าง พวกผู้ดีหรือขุนนางเหล่านี้ก็กลับ
มาดักกับพดเมือง และมอบอำนาจให้นักปราชญ์คน
หนึ่งชื่อโซลอน (๘๗๓๕ ก่อน พ.ศ.) วางระเบียบการ
ปกครอง

วิธีการของโซลอน

ดีเคอร์คัสเป็นคนสำคัญของสปาร์ตาเพียงไร โซ-
ลอนก็เป็นคนสำคัญของเอเธนส์เพียงนั้น ในขั้นต้นโซ-
ลอนจัดการให้คนที่ต้องเป็นทาสโดยหนี้สินนั้น หดุดพัน
เป็นไทย ชาวเอเธนส์ก็ต้องเป็นทาสหนี้มีดของพวก พวก
หนึ่งต้องไปเป็นทาสของคนต่างแดน นอกเขตต์เอเธนส์
พวกนี้โซลอนได้เอาเงินแผ่นดินจ่ายไถ่เอาตัวคืนมา อีก

พวกหนึ่งต้องเป็นทาสของพวกเขา มั่งคั่งอยู่ภายในเขตต์
 ของเอเธนส์เอง ซึ่งโซดอนได้บังคับให้เจ้าเงินปล่อย
 คนเหล่านั้นให้พ้นจากทาส ถ้ายังมีหนี้สินเหลืออยู่ก็ให้
 ลดหย่อนผ่อนผันลงมาให้ถูกหนี้ทางไซห์ไนได้ ครั้น
 แล้วโซดอนก็ออกกฎหมาย ห้ามมิให้ชาวเอเธนส์เอา
 พวกเอเธนส์ด้วยกันเป็นทาส (แต่เอาพวกอื่นเป็นทาส
 ได้) อนึ่งโซดอนได้ออกกฎหมายเปลี่ยนแปลงอัตรา
 เงินใหม่ ให้มีราคาแพงกว่าเงินเก่าตั้ง ๓๐ เปอร์เซนต์
 เป็นเหตุให้ถูกหนี้ไซห์ไนหมดเร็ว โดยวิธีนี้โซดอน
 สามารถทำให้เมืองเอเธนส์กลับอยู่ในความสงบโดยไม่
 เกิดการจลาจลฆ่าฟันกัน ในระหว่างคนชั้นสูงกับคน
 ชั้นต่ำ

ส่วนวิธีการเรื่องอื่นๆ ของโซดอนนั้น เราอาจ
 เรียนให้เข้าใจได้จริงได้ โดยอาศัยการเทียบเคียงกับวิธี
 การของติเคอร์คัสดังนี้

๑ ว่าด้วยการอบรมเด็ก

๑. ในเรื่อง^๕วิธีการของโซดอนผิดกันกับของดิ-
เคอร์คूसมาก กล่าวคือวิธีการของดิเคอร์คूसนั้น กิจ
ด่วนสำคัญในการอบรมเด็กเป็นกิจของรัฐบาล แต่
วิธีของโซดอนให้เป็นกิจของบิดามารดา กฎหมาย
ของโซดอนจึงบังคับว่า บิดาต้องเลี้ยงและอบรมบุตร
ของตนเอง การขายบุตรลงเป็นทาสนั้นก็ทำไม่ได้ยู่
แล้ว แต่บิดาจะเลือกใส่เขาไปให้คนอื่นหรือทอดทิ้ง
ไม่ได้แต่ไม่ได้ บิดามั่นหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องหา
อาชีพให้แก่บุตร ถ้าบุตรที่เกิดใหม่มีร่างกายไม่แข็งแรง
บิดาจะฆ่าเสียก็ได้ แต่ถ้าไม่ฆ่า ปล่อยให้เติบโต
ขึ้นมา จะต้องให้การศึกษาอบรม และช่วยให้บุตรมี
วิชาอาชีพ บิดามารดาคนใดไม่ให้วิชาอาชีพแก่บุตร
บิดามารดาผู้นั้นไม่มีสิทธิจะได้รับความเลี้ยงดูจากบุตร
ในภายหลัง วิชาอาชีพเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องหาให้

ตั้งแต่ก่อนอายุครบ ๑๖ ปี ให้เป็นการแน่นอนว่าเด็ก
นั้นจะสามารถประกอบการอันใดสำหรับเลี้ยงตัวได้ต่อ
ไปภายหน้าแล้ว พออายุครบ ๑๖ ปีจึงส่งไปเข้าโรง
เรียนหลวง สำหรับเรียนวิชาชั้นสูงต่อไป

๒. กำหนดเวลารับความศึกษาในโรงเรียนเพียง ๒
ปี คือตั้งแต่อายุ ๑๖ ถึง ๑๘ การสอนในโรงเรียนโดย
มากเป็นการฝึกซ้อมกำลังกายและหัดใช้อาวุธ แต่
ไม่ทรมานเด็กเหมือนอย่างวิธีของดิเคอร์कुสในสปาร์ตา
พอเรียนครบสองปีก็มีการสอบได้ พอสอบได้ก็ได้รับ
อาวุธ ซึ่งมีสิทธิจะถือได้ตลอดไป ในเวลาใช้อาวุธ
จะต้องสาบานตัวว่า จะไม่ทำให้อาวุธนั้นเสื่อมเกียรติ
การไม่ทำให้อาวุธเสื่อมเกียรตินี้ มีความหมาย ๒
ประการคือ ต้องไม่ใช้อาวุธนั้นในทางที่ผิดประการ
หนึ่ง และต้องไม่เป็นคนขลาดทั้งอาวุธหรือหน้าที่
โดยไม่ใช้อาวุธนั้นให้เป็นประโยชน์ประการหนึ่ง

๒ ว่าด้วยฐานะของพลเมือง

๑. ไชยอนได้แบ่งชั้นพลเมืองเหมือนกัน แต่วิธีแบ่งชั้นของไชยอนผิดกับของดิเคอร์คูล์ คือไชยอนแบ่งชาวเอเธนส์นั้นเองออกเป็น ๔ ชั้น โดยถือเอาความมั่งคั่งเป็นเกณฑ์ การแบ่งชั้นพลเมือง เป็นการจัดเหล่าทหารไปในตัว ดังนี้

ชั้นที่ ๑ ต้องมีรายได้คิดเป็นเข้าด้าดไม่น้อยกว่าราว ๒๖,๕๐๐ ดิคร และเป็นตุลาและนำมันไม่น้อยกว่าราว ๒๖,๕๐๐ ดิครเหมือนกัน พวกนี้ต้องเสียภาษีอากรมากที่สุด เวลาดังครมต้องเป็นทหารราบชนิดสวมเกราะ มีโล่หุ้มและถือหอกยาว และบางพวกต้องเป็นทหารหรือจัดหาเรือรบเอง พวกนี้เป็นพวกเดียวที่มีสิทธิจะได้รับตำแหน่งหน้าที่ราชการที่สำคัญ

ชั้นที่ ๒ ต้องมีรายได้เป็นของอย่างชั้นที่ ๑ ราว ๓๖,๐๐๐ ดิคร เสียภาษีอากรน้อยกว่าชั้นที่ ๑ และเวลาดัง

ความต้องเป็นทหารม้า มีสิทธิรับตำแหน่งในราชการชั้น
ต่ำกว่าพวกชนก ๑

๕๘ ชนก ๓ ต้องมีรายได้เป็นของอย่างชนก ๑ และ ๒
ราว ๓๐,๖๐๐ ดิคว ต้องเลี้ยงภรรยาอย่างน้อยสอง เวตาสง
ความเป็นทหารราบธรรมดา มีสิทธิรับตำแหน่งใน
ราชการชั้นต่ำกว่าพวก ๒

๕๘ ชนก ๔ เป็นพวกที่มีพอเลี้ยงชีพ ไม่ต้องเลี้ยงภรรยา
อากรเลย เวตาสงความต้องเป็นทหารราบใช้หอกสั้น
และไม่มีสิทธิรับตำแหน่งในราชการเลย

๒. ชาวเอเชนส์ บรรดุนิติภาวะเมื่ออายุ ๒๐ ปี
พออายุ ๒๐ ปีก็มีสิทธิเข้าประชุมในที่ประชุมราษฎรได้
แต่ต้องมีอายุ ๓๐ ปี จึงจะรับตำแหน่งในราชการแผ่นดินได้

๓. พลเมืองเอเชนส์ทุกคนต้องทำนา โดยไม่มีข้อ
จำกัดเหมือนอย่างดิเคอร์คัสที่ว่า ชาวสปาร์ตาไม่ได้ ทำ
อะไรนอกจากเป็นทหาร ชาวเอเชนส์ ทำงานได้ทุกๆ

อย่าง และมีข้อบังคับว่าต้องทำ ถ้าไม่ทำงานอาจถูก
 ค่าดลงโทษได้ ผู้ที่บาดเจ็บทุพพลภาพในการสงคราม
 ความรัฐบาลรับเลี้ยง และบุตรของนั้ตายในสงคราม
 รัฐบาลก็ออกทุนทรัพย์ให้เล่าเรียนมีวิชาชีพต่อไป

๔. ทางสปาร์ตาเกี่ยวกันหวงดีทริชของคน ไม่ยอม
 ให้คนอื่นแปดกหน้าเข้ามาเป็นชาวสปาร์ตา แต่ทางเอ
 เรนส์ตรงกันข้าม โชดอนได้วางบทบัญญัติว่า สนต่าง
 ตัวคนใดที่เข้ามาในเอเรนส์ ถ้าได้นำวิชาชีพอย่าง
 ใหม่ที่ชาวเอเรนส์ไม่รู้จักเข้ามาด้วยแล้ว สนต่างตัว
 ผู้นั้นมีสิทธิเป็นชาวเอเรนส์ คือออกเสียงในการปก
 ครองได้เท่ากับชาวเอเรนส์เอง เรื่องนี้ทำให้เอเรนส์
 มีความเจริญในศิลปวิทยายังกว่าสปาร์ตาเป็นอันมาก

๓ ระเบียบการปกครอง

ระเบียบการปกครองของเอเรนส์ตามที่ โชดอนจัด

ชั้นนี้ ได้ดำเนินการตามระเบียบเก่าบ้าง เยาวระเบียน
 เก่ามาเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง แบ่งอำนาจการปกครอง
 ประเทศออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๑. อาร์คอน (Archons)
๒. ลัทธิเซเนต
๓. ที่ประชุมราษฎร
๔. ศาลสูง (Areopagus) และ
๕. ศาลต่ำ (Heliaea)

(๑) อาร์คอนด์เป็นคณะบริหาร มีสมาชิก ๙ คน
 เลือกจากบุคคลชั้นที่ ๑ (ดูในตอนที่ว่าด้วยฐานะของ
 พดเมือง) ศาลสูงเป็นผู้เลือก ให้อยู่ประจำตำแหน่ง
 ๑ ปีแล้วเลือกใหม่ทุกปี ในบรรดาอาร์คอนด์ ๙ คน
 นี้ แบ่งหน้าที่กันดังนี้

คนหนึ่งเป็นนายก ชื่อของคนที่เป็นนายกนั้นเอามา
 ใช้เป็นชื่อของปี เช่นอาร์คอนด์ที่เป็นนายก ชื่อ ก.
 ก็ต้องเรียกปีนั้นว่าปี ก. นายกมีหน้าที่จัดการวันเวง

ตุแดงเด็กกำพร้าและหญิงหม้ายที่บิดาหรือสามีตายใน
สงคราม

คนหนึ่งเป็นนักศรัทธา แต่ภักศรัทธาในท้นเป็นแต่ใน
นาม และมีหน้าที่เพียงที่เกี่ยวกับการศาสนา เป็น
หัวหน้าทำพิธีเล่นเครื่องเทพดาต่าง ๆ (นอกจากพระ
เจ้าแห่งสงคราม) และวินิจฉัยอรรถคดีอันเกี่ยวแก่
ศาสนา ผู้ที่จะได้รับตำแหน่งนี้ต้องเป็นคนรูปร่าง
มีร่างกายสมบูรณ์ และมีภรรยาซึ่งต้องรับหน้าที่ทำ
การเล่นเครื่องเทพดาคด้วย

อีกคนหนึ่งเป็นผู้บัญชาการทหาร มีหน้าที่นำทัพ
ไปรบ และทำพิธีเล่นเครื่องพระเจ้าแห่งสงครามจน
การปลงศพทหารซึ่งตายในการรบ

อีกคนหนึ่งเป็นผู้พิพากษาและคอยดูการให้เป็นไป
ตามกฎหมาย ในเวด้าเด็กอาร์คอนด์ใหม่ คณะ
เก่าจะต้องทำรายการแสดงกิจการที่ตนได้ทำมาแต่ใน
ระหว่างรักษาน้ำที่อยู่ ให้ที่ประชุมราษฎรทราบ

ราชฐรมีอำนาจดำเนินการกระทำของอาร์คอนด์ได้

ที่จริงอาร์คอนด์มีมาก่อนดัมัยโซดอนนานแล้ว คำว่าอาร์คอนด์แปลตามตัวว่าผู้ปกครอง ชันเดิมเอเชนด์มีพระมหากษัตริย์ปกครองประเทศ และพระมหากษัตริย์องค์สุดท้ายของเอเชนด์ทรงพระนามว่า โคดรูส (Codrus) ครองราชสมบัติอยู่ในราว ๔๕๐ ปีก่อนพุทธศักราช กล่าวกันว่าพระมหากษัตริย์องค์นี้สิ้นพระชนม์ในการสงครามระหว่างเอเชนด์กับสปาร์ตา ชาวเอเชนด์แสวงหาผู้มียุทธสมบัติดีเท่าพระองค์ไม่ได้ ก็เลยตกลงใจที่จะไม่ให้มีพระมหากษัตริย์ต่อไปอีก ให้มีแต่ผู้ปกครองซึ่งเรียกว่าอาร์คอนด์ พระโอรสของพระเจ้าโคดรูสได้เป็นอาร์คอนด์คนแรกดำรงตำแหน่งอยู่ตลอดชีวิต ต่อมาจากรุ่นนี้เป็นเวลาอีกถึง ๓๐๐ ปี ผู้ที่จะเป็นอาร์คอนด์ก็เลือกจากวงศ์ของพระเจ้าโคดรูส และดำรงตำแหน่งอยู่ตลอดชีพเต็มอมมา ภายหลังจึงกำหนดเวลาให้อยู่ในตำแหน่ง

เพียง ๑๐ ปี แต่ได้อกจากตระกูลผู้ดีขึ้น ๆ ไปด้วย
แต่อาร์คอนด์ก็มีเพียงคนเดียวเด็มา ตำแหน่งของ
อาร์คอนด์ก็ไม่ติดกับพระมหากษัตริย์ จนเมื่อพวก
ขุนนางมีอำนาจวาสนาขึ้น มาถึง ๑๓๘๕ ปี ก่อนพุทธ
ศักราช การมีอาร์คอนด์เพียงคนเดียวซึ่งเป็นท่านอง
คდაยพระมหากษัตริย์นั้นเป็นอันยกเลิก และให้มี
อาร์คอนด์ ๘ คน ธรรมเนียมนี้ได้มีมาก่อนสมัยไซ-
ลอนนานแล้ว

(๒) สภาเซเนตมีจำนวนสมาชิก ๕๐๐ คน ได้ออก
จากคนชนที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่เป้นจำนวน ๕๐๐ คนนั้น
เพราะได้ออกจากมณฑลต่าง ๆ มณฑลละ ๑๐๐ คน
ให้ประจำตำแหน่งมีเด็วเด็วต้องเด็อกใหม่ สภา
เซเนตก็เท่ากับสภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจวินิจฉัย
กิจการบ้านเมืองแทนราษฎร กฎหมายต่าง ๆ สภา
เซเนตร่างขึ้นก่อน แล้วเสนอต่อที่ประชุมราษฎร
เมื่อที่ประชุมราษฎรอนุมัติแล้วจึงเป็นอันใช้ได้

(๓) ที่ประชุมราษฎรนั้น เป็นที่ประชุมราษฎร
จริง ๆ คือตัวราษฎรมาประชุมจริง ๆ ไม่ใช่ตั้งผู้
แทนมา ราษฎรทุกคนที่มีอายุตั้งแต่ ๒๐ ปีขึ้นไป ถ้า
มิใช่ทาสและไม่เคยเป็นทาสและไม่เคยเป็นคนเสียชื่อเสีย
ยอมมีสิทธิเข้าประชุมออกความเห็นและออกเสียงโหวต
เป็นคะแนนได้ ถ้าจะมีการประชุมกันเมื่อไร ก็เชิญ
ป่าวร้องเรียกกันมา ที่ๆ ประชุมกันมักเป็นويرสูง
หรือตามกลางเมือง หรือตามท่าเรือ

(๔) คำตั่งมีอำนาจมากที่สุดในการปกครอง
ของเอเธนส์ ผู้ที่จะได้รับเลือกเข้าในคำตั่ง โดยมาก
ต้องเป็นผู้ที่เคยเป็นอาร์คอนด์มาแล้ว และสมาชิก
เดิมของคำตั่งเป็นผู้เลือกเอง เมื่อได้รับเลือกแล้วก็
ดำรงตำแหน่งอยู่ตลอดชีพ คำตั่งมีอำนาจถึงกับตั้ง
ยกเลิกกฎหมายได้ และมีหน้าที่รักษากำหนดกฎ-
หมายพิพากษาคดีอาชญาที่ร้ายแรง

(๕) คำต่านั้น มีคุณาการซึ่งเลือกจากคนทุก

ชั้น และเด็กกันด้วยวิธีจับสลาก ไม่ต้องนึกถึง
 ความสามารถหรือคุณสมบัติอันใด แต่เมื่อได้รับ
 เด็กแล้ว คุณาการจะต้องดำเนิรตัวว่าจะต้องตัด
 ดินคตึความตามกฎหมายหรือตามความเห็นว่ายุติ -
 ธรรม ที่จริงอำนาจของศาลค่านักไม่ค่านัก เพราะ
 อาจชำระคตึที่อาร์คองด์เปนจำเเจขของราชฎร ในเรื่อง
 ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาร์คองด์ได้

สมัยติเรนนี

คำว่าติเรนนี (Tyranny) ในเวदानี้แปลว่ากา
 รคตึ แต่ในสมัยกรีกไม่ได้หมายความว่าถึงเพียงนั้น หมาย
 เพียงแต่การยกตนขึ้นเปนกษัตริย์ โดยฝ่าฝืนขนบธรรม
 เนียมการปกครอง มุณเหตุที่จะเกิดมีติเรนนีขึ้นก็คือ
 วิธีการปกครองตามที่โซดอนจัดทำมาเดวั้นนั้น ถึงแม
 ว่าจะมองเห็นว่ามีมากเดว ก็ยังเป็นแบบที่เรียกว่า

พลูโตเครซี (Plutoeracy) คืออำนาจการปกครอง
 ไปตกอยู่ในมือของผู้มั่งคั่ง พลเมืองที่ถูกจัดตั้งเป็น
 ชั้นต่ำก็ต้องการประชาธิปไตย (Democracy) คือให้
 อำนาจเป็นของราษฎรอย่างแท้จริง เป็นธรรมดาไม่ว่า
 ประเทศใด เมื่อราษฎรมั่งเรื่องไม่พอใจรัฐบาล ก็มัก
 มีคนที่อ้างตนเป็นมิตรของราษฎรขึ้นมาตามๆ กัน ครั้ง
 นั้นเมื่อไซดอนยังมีชีวิตอยู่แท้ๆ มีคนชื่อบีสิดัสตราคุส
 (Pisistratus) หลานชายของไซดอนเอง อ้างตนว่า
 เป็นผู้ช่วยเหลืออุปถัมภ์ราษฎรชั้นต่ำ ที่จริงการกระ
 ทำของบีสิดัสตราคุส ก็เพียงแสวงหาอำนาจของตัวเอง
 วันหนึ่งในขณะที่ราษฎรประชุมกันอยู่ คนๆ นั้นทำร้าย
 ร่างกายตนเองจนเลือดไหลนองทั่วตัววิ่งเข้ามาในที่ประ
 ชุมราษฎร ร้องบอกราษฎรว่าถูกคนที่เป็นคนศัตรูของ
 ราษฎรกระทำร้าย ราษฎรหลงเชื่อก็ต้องมีกองทหาร
 กองหนึ่งคอยรักษา ต่อมาคนผู้^{นั้น}มีกองทหารมาก ๆ
 เขาก็เลยตั้งตัวเป็นเจ้าเมืองเอเธนส์เดี่ยวทีเดียว แต่อัน

ที่จริงบีลีลตราคุตผู้^{นี้} ก็ปฏิบัติหน้าที่ของคนไม่เดวนัก
 บีลีลตราคุตไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของโซดอนเลย
 เป็นแต่คอยจัดการให้พวกพ้องพี่น้องของตน ได้รับตำแหน่ง
 ตำแหน่งสำคัญๆ บีลีลตราคุตได้จัดการตั้งศาลขึ้นทั่ว
 ประเทศ ซึ่งแต่ก่อนมีศาลอยู่แต่ในเมืองหลวงเท่านั้น
 บีลีลตราคุตแก้ปัญหาเรื่องหนี้สินของราษฎรโดย
 วิกฤ^{นี้}เงินเอาไปใช้หนี้คนอื่นเสียก่อน แล้วมาทำงานใช้
 หนี้รายใหญ่^{นี้}ภายหลัง เป็นคนขยันขันแข็งเที่ยวตรวจ
 ตราการงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง ให้งานให้คนทำด้วย
 การก่อสร้างถนนหนทางโบสถ์และสาธารณสถาน บำ
 รุงการค้าขาย การศึกษา รวบรวมตำหรับตำราวรรณ
 คดี เมื่อบีลีลตราคุตตาย ถูกขายต้องคนได้ตำแหน่ง
 ต่อมา แต่ปรากฏว่าทำการกตริราษฎร คนหนึ่งถูก
 ฆ่าตาย อีกคนหนึ่งหนีพาพรรคพวกไปตั้งอยู่ทางเอเชีย
 น้อย ^{นี้} อยู่นอกกับเจ้าแผ่นดินเปอร์เซีย

สมัยคลิสเทนิส พ.ศ. ๓๔

เมื่อสิ้นสมัยติเรนที่แล้ว ก็เกิดมีการเป็นปรปักษ์
ต่อสู้กันระหว่างบุคคลของจำพวกคือ คนชั้นผู้ดี
เรียกว่าอาริสโตkrat และราษฎรซึ่งเรียกว่าติโมkrat
ทางราษฎรได้หัวหน้าที่สามารถชื่อคลิดีนิส Cleist-
henes ทำการขับไล่พวกอาริสโตkratออกจากเมือง
เป็นอันมาก คลิดีนิสได้วางระเบียบการปกครอง
ใหม่โดยเอาวิธีการของโซลอนแก้ไขดังนี้

๑ อาริสโตkratยังมีอยู่ตามเดิม แต่ถูกตัดอำนาจ
ลงมาก อำนาจส่วนใหญ่ตกอยู่แก่ศาลต่ำ

๒ สภาเซเนตเพิ่มจำนวนจาก ๔๐๐ ขึ้นเป็น ๕๐๐
ทั้งนี้ เพราะคลิดีนิสได้แบ่งอาณาจักรออกเป็น ๑๐
มณฑล ให้เด็กออกมาชิงสภาเซเนตตามมณฑลละ ๕๐ คน

๓ ที่ประชุมราษฎร ให้ขยายสิทธิเข้าประชุมและ

ออกเสียงไปตลอดถึงคนทุกคน แม้ที่เคยเป็นทาสมา
แล้ว ถ้าหากหลุดพ้นจากทาสได้ก็มีสิทธิเข้าประชุมลง
มติเหมือนกัน ด้วยเหตุนี้จำนวนคนในที่ประชุมราษฎร
จึงมากขึ้นและถือเป็นส่วนสำคัญที่สุดของรัฐบาล ที่
ประชุมอันนี้เรียกชื่อว่า เอกเคเดเซีย (Ecclesia) มี
อำนาจและหน้าที่ในการทุกอย่าง ที่เกี่ยวกับกิจการของ
ประชาชน ที่ประชุมราษฎรเป็นผู้เลือกผู้พิพากษา และ
เมื่อครบกำหนดเวลาผู้พิพากษาเหล่านั้นจะต้องออก ที่
ประชุมราษฎรก็พิพากษาผู้พิพากษาอีกชั้นหนึ่ง ว่าได้ทำ
ความชอบหรือความผิดอย่างไร ที่ประชุมราษฎรเป็นผู้
ตรวจตราการเก็บภาษีอากรและค่าใช้จ่ายของรัฐบาล,
เป็นผู้วินิจฉัยว่าจะควรทำสงครามหรือสงบศึก วินิจฉัย
การทำสัญญากับรัฐอื่นๆ คนทุกๆคนมีสิทธิจะขึ้นไป
พูด (ครั้งไซดอนราษฎรมีสิทธิแต่เพียงออกเสียงลงคะ
แนนเท่านั้น) และจำนวนนักพูดถึงอกรามยังขึ้น ใคร
พูดไม่ดีก็ถูกไต่ลง ใครพูดดีก็เป็นต้นนิมนต์ของชน

ทวไป พวกชาวเฮเลนส์ก็ต่างพมใจในเสรีภาพของ
การพูดแสดงความเห็น และพวกนี้ก็ได้ทำตัวอย่างให้
แก่โลกในเรื่องนี้

๔ ค่ำต่งกงเดิม

๕ ค่ำต่าชยายอำนาจมากขึ้น คือยกเอาอำนาจ
พิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นของอาร์คอนส์ ในสมัยไซ-
ดอนนั้น มาให้แก่ค่ำต่าผู้พิพากษาทั้งหมดมีจำนวน
๖๐๐ คน ๕๐๐๐ คนเป็นตำแหน่งประจำอยู่ตามมณฑล
ต่างๆ มณฑลละ ๕๐๐ คน เพื่อจะป้องกันมิให้ มีการ
ให้สินบนหรือทุจริตอย่างหนึ่งอย่างใด ถ้ามีคดีจะต้อง
พิจารณาพิพากษาก็ต้องมีการจับสลากกันว่าจะให้ใคร
เป็นผู้พิพากษาคดีในวันนั้นๆ เป็นอันว่าผู้พิพากษาและ
คู่ความไม่รู้จักกันที่คดีนั้นๆ จะต้องอยู่ในหน้าที่ของใคร

ทั้ง ๕ ข้อข้างบนนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไข
วิธีการของไซดอน แต่คดีต่งนี้ได้บัญญัติวิธีการ
ใหม่ขึ้นอีกดังนี้

๑ เพื่อจะป้องกันมิให้ใครดวงอำนาจเข้ามาตั้งตน
เป็นผู้ปกครองแบบคิเรนน้อยอย่างที่บิสิสตราคุสได้ทำมา
แล้ว คิลัสเซนต์ได้บัญญัติวิธีตั้งคะแนนเปิดอกหอย
(Ostracism) กล่าวคือถ้าสงสัยว่าใครจะตั้งตนมักใหญ่
ไผ่สูงหรือทำลายสิทธิของราษฎร ราษฎรอาจจะลง
คะแนนด้วยเปิดอกหอยเป็นการกำจำกัดให้ผู้นั้นออกจาก
กรุงเอเธนส์เป็นเวลา ๑๐ ปี ใครที่ถูกคะแนนกำจำกัดเป็น
จำนวนถึง ๖๐๐๐ ผู้นั้นก็ถูกกำจำกัดออกไป การถูกกำจำกัด
ดังนี้ไม่ทำให้ผู้นั้นถูกกำจำกัดได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียง
เกียรติคุณอย่างหนึ่งอย่างใด ตรงกันข้ามใครถูกกำจำกัด
ด้วยคะแนนเปิดอกหอย ก็เท่ากับได้ประกาศนียบัตรว่า
เป็นคนสำคัญในทางการเมือง เมื่อพ้นอายุกำจำกัดแล้ว
กลับเข้ามาก็มักได้รับเชื่อเชิญให้เป็นหัวหน้า วิธีตั้งคะแนน
เปิดอกหอยนี้ได้ใช้กันมาราวร้อยปี แต่ก็ไม่ค่อย
ได้ใช้ นาน ๆ ปีจะค่อยได้ใช้สักครั้งหนึ่ง ดังท้าย
ก็เลิกกันไปเอง

๒ คดีนี้จึงได้ตั้งคณะผู้บัญชาการทหารชั้นมั่วจำนวน ๑๐ คน (มณฑลละคน) เรียกว่าสัตว์แรก ซึ่งมากลายเป็นชื่อของยุทธโยบายวิชาทหารในเวลานี้ คณะผู้บัญชาการเด็กใหม่ทุกปีเหมือนกัน

สมัยเปรีคลีส

ในระหว่าง พ.ศ. ๔๓ ถึง พ.ศ. ๕๔ กรีกต้องทำสงครามกับเปอร์เซียอย่างรุนแรง กรีกได้ชัยชนะแต่ก็ทรุดโทรมไปมาก เมธีมีบุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งคือ เปรีคลีส (พ.ศ. ๔๔-๓๓๔) มาฟื้นฟูฐานะของเอเธนส์กระทำให้เอเธนส์ขึ้นสู่ความรุ่งโรจน์เป็นขั้นสูง และสมัยของเปรีคลีสก็ได้ชื่อว่าสมัยทอง

เปรีคลีสเป็นผู้มีตระกูลดี มีการศึกษาอย่างดี ไม่เคยรับเด็กเป็นอาร์คอนด์ แต่เคยรับเด็กเป็นผู้บัญชาการทหาร เปรีคลีสเป็นนักพูดที่หนึ่งในสมัยของคน

ได้รับความนิยมชมชื่นของพลเมืองอย่างมากมาย เป-
 ริกติดมีความเห็นว่าการที่จะบำรุงให้มันักพูดดี ๆ นั้นจะ
 ต้องให้มันั้ะครอย่างดี เปริกติดจึงได้สนับสนุนนัก
 ประพันธ์บทละคร จัดการละครให้ดียิ่งขึ้น จ่ายเงินให้
 คนจนได้มีโอกาสไปดูละคร และหมิ่นม้งานนักชด-
 ฤกษ์เพื่อให้มันั้ะเรึงต้นุกส์นาน เก็บภาษีจากคนม้งม
 มาบำรุงการเด่นละคร และนอกจากนั้นยังบังคับให้
 บิดามารดาส่งเด็กไปเข้าโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๖ ขวบ ให้
 เด็กได้รับความศึกษาดียิ่งขึ้น ส่วนการแก้ไขระเบียบ
 การปกครองนั้น เปริกติดได้ทำดังนี้

๑ เนื่องจากสงครามระหว่างกรีกกับเปอร์เซีย ทำ
 ให้ราษฎรยากจนลง การแบ่งชั้นบุคคลจะกำหนดตาม
 อัตรากาโชดอันคงไว้ไม่ได้ ต้องลดอัตราให้ต่ำลงมา
 เพื่อให้ผู้มีทุนทรัพย์น้อยสามารถรับตำแหน่งหน้าที่ชน
 สูงได้ด้วย

๒ เก็บภาษีคนม้งมให้มากขึ้น

๓ ตตอำนาจศาลสูงตงมา ไม่ให้ม้ออำนาจวินิจฉัย
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครองบ้านเมือง คงวินิจฉัยแต่
อรรถคดี

๔ เพิ่มอำนาจของศาลต่ำยังขึ้น คือนอกจากหน้า
ที่วินิจฉัยอรรถคดี อันเป็นหน้าที่ของศาลแล้ว ยังมี
หน้าที่ในการปกครองบ้านเมือง ดูแต่กิจการของเจ้า
หน้าที่ต่างๆ แม้ปัญหาใดๆที่สภาเซเนตและที่ประชุม
ราษฎรตกลงกันไม่ได้ ศาลต่ำก็มีอำนาจวินิจฉัย ฉะนั้น
ศาลต่ำจึงไม่เป็นศาลต่ำต่อไป กลายเป็นศาลสูงไป
ในตัว

๕ สภาเซเนต เหนือหน้าที่น้อยที่สุด การร่าง
กฎหมายซึ่งเคยเป็นงานสำคัญ ของสภานี้ ก็ถูกถอนเอา
ไป การร่างกฎหมายตกอยู่ในมือของผู้เชี่ยวชาญทาง
กฎหมาย ซึ่งผู้ใดจะเลือกตั้งขึ้นและรับมอบหมาย
ให้ไปร่างมา สภาเซเนตมีหน้าที่ตรวจตรา และนำ
เสนอที่ประชุมราษฎรอีกชั้นหนึ่งเท่านั้น

รวมความว่าเปรี๊คดีถึงที่สุด คดีนี้คดีนี้ ได้ละดู
 ด้พิพระชาธิปัตย์ (ดิโมกราฟี) ให้รุ่งเรืองพร้อมกัน
 ความรุ่งโรจน์ของเอเชนส์ จนเป็นเหตุให้สปาร์ตาเกิด
 วิชา และเอเชนส์กับสปาร์ตาก็ทำสงครามกันมาก
 มาย หนึ่งเมื่อเปรี๊คดีถึงแก่กรรมแล้ว คนก็เกิดความ
 มัวเมาในลาภยศและทรัพย์สินสมบัติ ก็ตั้งต้นทรุด
 ไทรมพร้อมกับการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อ
 เสร็จสงครามระหว่างเอเชนส์กับสปาร์ตาแล้ว อำนาจ
 การปกครองก็หลุดจากมือราชรัฐ เข้าไปอยู่กับพวก
 อาริสโตคราตอีก และสมัยนี้เรนนีก็เริ่มขึ้นใหม่

สมัยติเรนนีที่ ๒

ตั้งแต่ราว พ.ศ. ๑๔๐ มา การปกครองของกรีก
 ไม่เฉพาะในเอเชนส์ ถึงแม้ในแคว้นอื่นๆ ก็มีการป
 ครองแบบติเรนนี สำหรับในเอเชนส์มีขุนนาง (อาริส

โตกรัต) คุณกันเป็นคณะปกครองมีจำนวน ๓๐ คน ชาว
 เอเชนส์ มีนิสัยชอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่
 แล้ว ก็ทำการขัดขวางการปกครองแบบใหม่นี้มาก
 คณะติแรนนี่ต้องเอาคนที่รักแบบประชาธิปไตยประหาร
 เสียถึง ๑๕๐๐ คน ความหมายของคำว่าติแรนนี่จึง
 กลายเป็นการกดขี่ไปด้วยประการฉะนี้ ครึ่งหนึ่งพูด
 เมืองได้ก่อการจลาจลจับได้ขุนนางออกไป แล้ววาง
 การปกครองแบบประชาธิปไตยใหม่ แต่เข้าไปเสียแล้ว
 คนที่อ้างตนมาบำรุงดลธิปไตย ก็ล้วนแต่มีความ
 มัทธิงใหญ่ไม่สนใจอำนาจของตนเอง ความคิดอ่านของ
 คนก็เลวลงไป ความโง่ในการเงินทองก็มากขึ้น
 พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาษมาทำความรุ่งโรจน์ขึ้น
 ใหม่ แต่ความรุ่งโรจน์ที่พระเจ้าอเล็กซานเดอร์
 มหาษมาทรงทำนั้น เป็นความรุ่งโรจน์ทางอำนาจภายนอก
 แต่การภายในไม่ได้รุ่งเรืองขึ้น

ยังเหลือความ อีกสองข้อ ที่ควรกล่าวในเรื่อง การ

ปกครองของกรีก คือ

๑. ฐานะของสตรีชาวเอเธนส์ ตกต่ำกว่าสตรีสปาร์ตา บิดามารดาอาจเอาบุตรไปแต่งงานกับใคร ๆ ได้ โดยมีต้องไต่ถาม เวลามีสาวก็ถูกกักขังมาก แต่เอเธนส์มีกฎหมายคุ้มครองสตรีอยู่ ข้อหนึ่งคือ ในการแต่งงานนั้นสามีต้องมีทรัพย์สินสมบัติให้ภรรยาไว้เป็นจำนวนพอเลี้ยงชีพในเมื่อจะถูกสามีทอดทิ้ง

๒. เรื่องทาส เป็นเรื่องน่าสังเวชที่สุดในประวัติของกรีก คนทุกคนมีทาสประจำตัว เพราะการซื้อทาสอาจซื้อได้ด้วยราคาถูกๆ พวกทาสมีกฎหมายบ่อนักน้อยอยู่ข้อเดียวคือนายฆ่าไม่ได้ นอกจากนั้นจะลงโทษหรือขายต่อไปได้ได้ การขายทาสก็เหมือนขายวัวควาย มีตลาดขาย พวกทาสมีบ้ายผูกคอบอกให้รู้ว่า เป็นเด็กใดใครชาวเมืองใด มีความสามารถอย่างไร

